

використовувати наявні на підприємстві резерви підвищення їх ефективності.

Напрями підвищення ефективності використання основних засобів мають визначатися наявним станом підприємства, що зумовлений впливом ендогенних та екзогенних чинників середовища його функціонування.

Підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві сприяє досягненню найвищих результатів при певному рівні розвитку продуктивних сил в порівнянні з витратами праці, використаних на створення суспільного блага, що є вагомим резервом підвищення ефективності діяльності усього підприємства.

Щоб вирішити проблему підвищення ефективності використання основних засобів – це одне з найважливіших завдань діяльності підприємства, від результату реалізації якого залежить фінансовий стан та конкурентоспроможність усього підприємства.

Література.

1. Петрович Й. М. Економіка підприємства: Підручник / ред. : Й. М. Петрович. – 2-ге вид., виправл. – Львів: Магнолія, 2010.

2. Оваденко В. О. Підвищення ефективності використання та відтворення основних виробничих фондів підприємства (за матеріалами підприємств сільськогосподарського машинобудування України) [Текст] : автореферат дис. канд. екон. наук : 08.06.01 / В. О. Оваденко; Київський нац. екон. ун-т. – К., 2005. – 19 с.

3. Череп А. В. Ефективність використання основних фондів підприємства [Текст] / А. В. Череп, А. А. Клименко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. - № 6. – С. 212-215.

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кліменко К. К., студентка

Науковий керівник: Догадайло Я. В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Для складання прогнозів, планів прийняття ефективних рішень необхідно володіти об'єктивною інформацією про можливість досягнення підприємством намічених цілей в різних напрямках діяльності. Найбільш важливим являється отримання загальної,

інтегральної оцінки потенціалу, яка б враховувала б всі можливості і всі обмеження. Така оцінка може бути отримана на основі використання економічної категорії «потенціал», тобто сукупні силові можливості досягнення різних цілей в різних областях. При цьому необхідно, щоб така оцінка відображала характер соціально-економічних відносин на сучасному етапі і вміщувала в собі інтегральні оціночні характеристики всіх аспектів діяльності підприємства. Досліджували поняття «потенціал підприємства» такі видатні вчені, як Л. І. Абалкін, А. І. Анчишкін, В. М. Архангельський, Н. С. Краснокутська, Є. В. Лапін, І. І. Лукінов, І. М. Рєпіна, О. С. Федонін, Д. К. Шевченко та ін.

Сучасна економічна наука не дає однозначного визначення поняття потенціалу підприємства, унаслідок чого воно часто підмінюється іншими поняттями, зокрема «ресурси», «резерви», «потужність» тощо, що створює труднощі його дослідження і може спричинити суперечливість результатів.

У ринкових умовах категорія «потенціал підприємства» здобуває особливу актуальність як одна з основних характеристик стабільності підприємства і, головне, можливостей його подальшого розвитку.

Для розгляду еволюції підходів до визначення сутності поняття «потенціал підприємства» було розглянуто порядку сорока літературних джерел. В результаті було виявлено чотири підходи до визначення «потенціал підприємства»: ресурсний, функціональний, цільовий та інтегрований (таблиця 1).

Проаналізувавши теоретичні і наукові роботи, було виявлено як позитивні, так і негативні моменти, які варто враховувати при визначенні поняття «потенціал підприємства».

Аналіз цих публікацій та використання логіко-порівняльного аналізу дали можливість виявити певні закономірності позицій щодо визначення потенціалу та сформулювати підходи, в рамках яких характеризуються теоретичні засади та створюється базис щодо визначення потенціалу підприємств.

Прослідкувавши за еволюцією поняття «потенціал» можна зробити висновок, що науковці ще досі не знайшли одностайної думки щодо того, як має звучати єдине вірне визначення «потенціалу». Проте, спільним у всіх наведених трактуваннях є те, що «потенціал» характеризується ресурсами, запасами, навичками та здібностями, які може використати підприємство у процесі своєї діяльності як умова ефективніше.

Таблиця 1 - Еволюція підходів до визначення поняття «потенціал»

Прізвище вченого	Рік	Потенціал - це
Ресурсний підхід		
Струмилін С.Г. [1]	1954	сукупна здатність суб'єктів господарювання різного рівня вирішувати відповідні завдання.
Абалкін Л. І. [2]	1981	узагальнена збірна характеристика ресурсів, прив'язана до місця й часу.
Рифф Н.Ф. [3]	2000	сукупність ресурсів та виявлених резервів здійснення виробничо-господарської діяльності.
Функціональний підхід		
Мочалов Б. М. [4]	1982	сукупна здатність галузей народного господарства виробляти промислову, здійснювати капітальне будівництво, перевозити вантажі, надавати послуги населенню.
Самоукін Л. І. [5]	1991	управлінській апарат з приводу повного використання їхніх здібностей зі створення матеріальних благ і послуг.
Должанський І. З., Загорна Т. О., Удалих О.О. [6]	2006	реальна або ймовірна здатність виконати цілеспрямовану роботу.
Румянцев А.М. [7]	2007	сукупна здатність суб'єктів господарювання різного рівня вирішувати відповідні завдання.
Цільовий підхід		
Клейнер Г. Б., Тамбовцев В. Я., Качалов Р. М. [8]	1997	складання з компонентів, що характеризують його ресурси, положення і динаміку руху в зовнішньому соціально-економічному середовищі.
Отенко І. П. [9]	2006	діалектична єдність можливостей, так і процесів їх реалізації.
Краснокутська Н. С. [10]	2008	можливості системи ресурсів і компетенції підприємства створювати результат для зацікавлених осіб за допомогою реалізації бізнес процесів.
Інтегрований підхід		
Олексюк О. І. [11]	2001	максимально можлива сукупність активних і пасивних, явних і прихованих можливостей якісного розвитку соціально-економічної системи підприємства у певному середовищі господарювання з урахуванням ресурсних, структурно-функціональних, часових, соціокультурних та інших обмежень.
Федонін О.С. [12]	2004	інтегральне відображення поточних і майбутніх можливостей економічної системи щодо рансформування вхідних ресурсів за допомогою притаманних їй персоналу підприємницьких здібностей в економічні блага, максимально задовольняючи в такий спосіб корпоративні та суспільні інтереси.
Догадайло Я.В. [13]	2010	сукупність ресурсів та їх характеристик, що формують можливості підприємства та забезпечують його розвиток у цільовому напрямку.
Шинкаренко В.Г., Криворучко О.М., [14] Пипенко І.С. [15]	2011 2012	узагальнююча динамічна характеристика внутрішніх ресурсів підприємства та зусиль щодо їх оптимального використання для досягнення встановлених цілей. При цьому підприємство здійснює пошук чи перерозподіл наявних зусиль сфери використання ресурсів шляхом їх перетворенням та (або) внаслідок саморозвитку з урахуванням зовнішніх обмежень.

Представники ресурсного підходу розглядають потенціал підприємства як сукупність або систему ресурсів, якими володіє суб'єкт господарювання та які поєднані у процесі виробництва. Представники функціонального підходу розглядають потенціал підприємства як сукупність можливостей підприємства забезпечувати свою діяльність в аспекті досягнення цілей діяльності. Представники цільового підходу розглядають потенціал підприємства який дає можливість характеризувати його як систему, що враховує фактори стратегічного розвитку підприємств і впливає на формування й реалізацію управлінських рішень. Представники інтегрованого підходу розглядають потенціал підприємства як можливість, тобто як внутрішні сили і наявність умов, що сприяють досягненню певної мети. Враховують і синтезують у своїх трактуваннях підходи інших науковців. Послідовність дій, яка запропонована авторами, дає можливість узагальнивши сформулювати визначення поняття «потенціал підприємства». Виходячи з доцільності використання в ринкових умовах результативного підходу до управління, автор для визначення сутності потенціалу вважає доцільним використовувати інтегрований підхід, тобто поєднання ресурсного та цільового підходів.

Під потенціалом підприємства пропонується розуміти узагальнюючу динамічну характеристику внутрішніх ресурсів підприємства, що формують його можливості та забезпечують розвиток у цільовому напрямку з урахування чинників зовнішнього середовища.

Література.

1. Струмилин С.Г. К вопросу об изменении народного благосостояния / С.Г. Стурмилин // Вопросы статистики. - 1954. - № 5. - С. 12-28.9
2. Абалкин Л.И. Диалектика социалистической экономики / Абалкин Л.И. - М.: Мысль, 1981. – 351 с.
3. Рифф Н.Ф. Субъективный фактор конкурентоспособности продукции: тенденции роста / Н. Ф. Рифа // Вестн. Волгогр. архитектур-строит. акад. Сер.: Гуманитар. науки. - 2000. - № 1. – С. 66 - 75.
4. Экономический потенциал развитого социализма / Под ред. Мочалова Б. М. - М.: 1982. – С. 273
5. Самоукин А.И. Потенциал нематериального производства / Самоукин А.И. - М. : Знание, 1991. – 193 с.
6. Управління потенціалом підприємства / [Должанський І.З., Загорна Т.О., Удалих О.О. та інші] – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 362 с.

7. Румянцев А. М. Возникновение и развитие первобытнообщинного способа производства / А.М. Румянцев // Наука. - 2007. - № 8. - С. 252-262.

8. Предприятие в нестабильной экономической среде: риски, стратегии, безопасность / [Клейнер Г.Б., Тамбовцев В.Л., Качалов Р.М.] - М. : Экономика, 1997. – 288 с.

9. Отенко И. П. Стратегическое управление потенциалом предприятия: монография / И. П. Отенко – Х. : ХНЭУ, 2006. – 256 с.

10. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: навч. посіб. / Краснокутська Н.С. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 352 с.

11. Олексюк О.І. Управління потенціалом акціонерних товариств (на матеріалах підприємств цементної промисловості України): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / О.І.Олексюк. – Київ, 2001. – 22 с.

12. Федонін О. М. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О. М. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.

13. Догадайло Я.В. Обґрунтування складу потенціалу підприємства дорожньої галузі / Я.В. Догадайло // Економіка транспортного комплексу: зб. наук. праць. – Х. : ХНАДУ, 2010. - № 16. - С. 182-191.

14. Шинкаренко В.Г. Сучасне розуміння потенціалу підприємства / В.Г. Шинкаренко, О.М. Криворучко, І.С. Пипенко // Економіка транспортного комплексу - 2011. - № 18. - С. 47-58.

15. Пипенко І.С. Обґрунтування складу потенціалу підприємства / І.С. Пипенко // Економіка транспортного комплексу. - 2012. - № 19. - С. 17-25.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ: ІНФОРМАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Климкіна А. О., студентка

Науковий керівник: Бутенко Т. А., к.е.н., доцент

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Одним з пріоритетних напрямів державної стратегії України є ефективний розвиток агропродовольчої сфери, яку можна визначити як сполучений сільсько-міський простір, у межах якого за допомогою